

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม ให้สมดุลต่อเนื่องและมั่นคงตามศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมุ่งสู่การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานนั้น บุคคลสำคัญที่สุดที่จะทำให้ความมุ่งหวังสำเร็จก็คือครู ครูทุกคนควรจะตระหนักในความสำคัญ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูป การเรียนรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ความรู้ คุณธรรม และบูรณาการ สาระการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับระดับ การศึกษามีการประเมินผลการเรียนการสอน และการแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่เรียกว่า การทำ วิจัยในชั้นเรียน และการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 24 ข้อ 5 ระบุว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ มาตรา 30 ระบุว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างเด็กและเยาวชนของชาติให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดย การสอนหรือจัดมวลประสบการณ์ให้ และปฏิบัติคือนักเรียนอย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็น คนดี คนเก่งและเป็นคนที่ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข มองไกล ใจกว้าง และใฝ่ดี การที่ครูจะพัฒนา นักเรียนให้มีลักษณะดังกล่าวได้ ครูจะต้องมีอุดมการณ์ มีใจรักในการสอน ใฝ่หาความรู้ สร้าง ความรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้า และมีความชำนาญในการสอน ถ้าครุคิดจะสร้างคน สร้างชาติต้อง พัฒนาค้นตนเองอย่างต่อเนื่อง หากครูไม่พัฒนาค้นตนเองก็เหมือนคำกล่าวของ ฌองฌัก รอคพันท์ (2542 :37) กล่าวว่า “ถ้าครูขาดการพัฒนาค้นตนเอง ครูก็ไม่สามารถพัฒนานักเรียน ไปสู่จุดมุ่งหมายได้เลยซ้ำยังจะ เป็นผู้ด่วงความเจริญให้นักเรียนอีกด้วย” บทบาทหน้าที่ของครูจึงสำคัญยิ่งใหญ่ต่อการสร้างอนาคต ให้แก่นักเรียน เป็นการสร้างคนให้แก่สังคมประเทศชาติ ดังนั้นครูจะต้องพัฒนาค้นตนเองและ

ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมทางวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้วิชาชีพครูมีความมั่นคงเป็นที่ยอมรับของสังคมและก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพ ทองพูล บุญอึ้ง (2544: 46-47) ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูที่จะก้าวสู่มืออาชีพไว้ดังนี้ ครูมืออาชีพคือคือถือว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูต้องวิเคราะห์หลักสูตร เตรียมการสอน จัดทำแผนการสอน พัฒนาการเรียนการสอน จัดทำ ทัดค้น พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนและจะต้องทำวิจัยในชั้นเรียน อารุง จันทวานิช (2539: 3) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูทุกคนให้ความสนใจ เพราะครูเป็นผู้มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ หากครูสามารถใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน แล้วย่อมเป็นแนวทางการนำไปสู่ความสำเร็จของผู้เรียนในอนาคตและยังช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพครู ตลอดจนความก้าวหน้าในตำแหน่งวิชาการอีกด้วย

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน หรือการวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยทำพร้อม ๆ กัน กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ ด้วยกระบวนการที่เรียบง่าย และเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และการแก้ปัญหของชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา แนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ในฐานะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญในระดับจังหวัด มีหน้าที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน จึงได้กำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัยทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547-2549 เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และได้กำหนดมาตรการให้สถานศึกษาในสังกัด ทำงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง / ปี และจากการรวบรวมชื่อเรื่องการวิจัยของสถานศึกษาในสังกัด ประจำปีการศึกษา 2547 จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

งานวิจัยระดับสถานศึกษา จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นสถานศึกษาที่ทำงานวิจัยตามมาตรการที่กำหนด ร้อยละ 15.63 และงานวิจัยระดับชั้นเรียน จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นจำนวนครูที่ทำงานวิจัยในชั้นเรียน ตามมาตรการที่กำหนด ร้อยละ 1.49 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง. 2547)

จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูยังดำเนินการได้น้อย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและใคร่ทราบว่าการประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง มีสภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างไร และครูประเมินศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษา โดยสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ให้เกิดคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประเมินศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการสอน ช่วงชั้นที่สอน และประสบการณ์ในการอบรมวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ได้ข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา

2. ได้ทราบสภาพและปัญหาที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เนื้อหา

มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง คือลักษณะการดำเนินงาน 5 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน
- 1.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
- 1.3 การสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
- 1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.5 การเขียนรายงานสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 829 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1960: 1088-1089 อ้างถึงใน พิสนุ พองศรี, 2547: 110) ได้ครูผู้สอน จำนวน 286 คน

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ คือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น

4.1.1 เพศ จำแนกเป็น

4.1.1.1 ชาย

4.1.1.2 หญิง

4.1.2 ประสบการณ์ในการสอน จำแนกเป็น

4.1.2.1 ค่ำกว่า 10 ปี

4.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

4.1.3 ทำการสอนชั้น

4.1.3.1 ช่วงชั้นที่ 1

4.1.3.2 ช่วงชั้นที่ 2

4.1.4 ประสิทธิภาพในการอบรมวิจัยในชั้นเรียน จำแนกเป็น

4.1.4.1 มีประสิทธิภาพ

4.1.4.2 ไม่มีประสิทธิภาพ

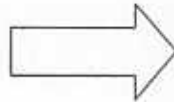
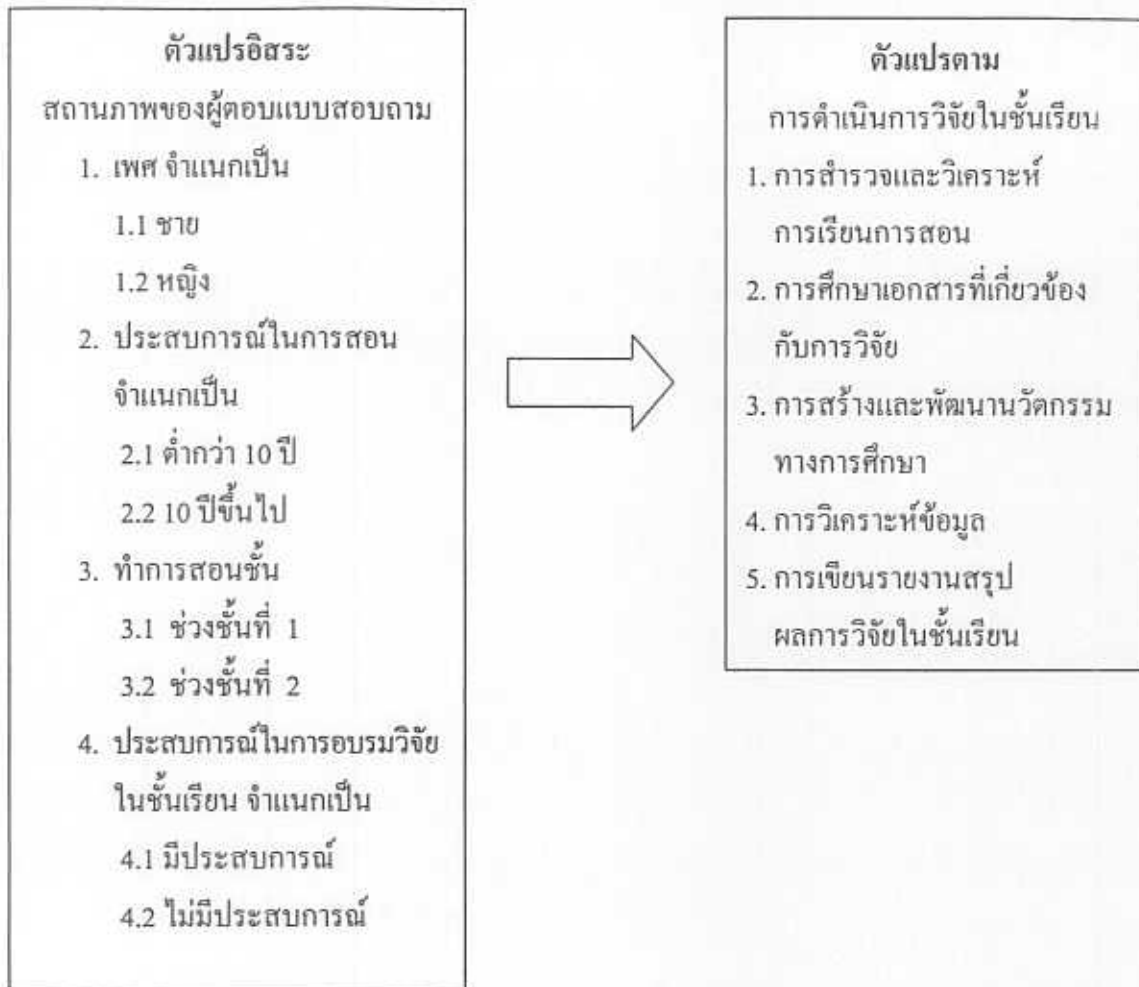
4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง จำนวน 5 ด้าน คือ การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยวิเคราะห์จากตารางเมตริก โดยการสังเคราะห์ตัวแปร พบว่าตัวแปรที่มีความถี่ในการใช้และกล่าวถึงสูงมี 6 ตัวแปร คือการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน 7 ครั้ง การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 6 ครั้ง การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 5 ครั้ง การเขียนรายงานสรุปผลการวิจัย 5 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนานวัตกรรม 4 ครั้ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรดังกล่าว เพราะจากตารางที่ 1.1 มีผู้กล่าวถึงตัวแปรทั้ง 6 ด้านมาก ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่า ในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตัวแปรทั้ง 6 ตัวนี้มีความสำคัญ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว มีความถี่ในการใช้ 1-2 ครั้ง แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วประเมินได้ว่าตัวแปรอื่น ๆ มีการนำมาใช้อาศัยในระดับน้อย ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์การศึกษาในครั้งนี้ และเนื่องจากตัวแปรที่ 3 การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา และตัวแปรที่ 8 การพัฒนานวัตกรรมเป็นตัวแปรที่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงนำมารวมเป็นหนึ่งตัวแปร คือการสร้างและพัฒนานวัตกรรม

สรุปจากการสังเคราะห์ได้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำมาศึกษา ดังนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเขียนรายงานสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูประถมศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
2. ครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
3. ครูประถมศึกษาที่ทำการสอนช่วงชั้นแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
4. ครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการอบรมวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น
2. สภาพการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
3. ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง สิ่งหรือเรื่องที่เป็นข้อขัดข้องในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ต้องการแก้ไข ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
4. การสำรวจและวิเคราะห์การเรียนการสอน หมายถึง วิธีการที่ครูใช้ศึกษา วิเคราะห์การเรียนการสอนของตนเอง เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัญหาการวิจัย
5. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหลักทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางของการวิจัยในชั้นเรียน
6. การสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่นำมาใช้ในการวิจัย หรือการจัดการเรียนการสอน หรือการแก้ปัญหาในการกำหนดกรอบของการวิจัยในชั้นเรียน
7. การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง กระบวนการจัดกระทำกับข้อมูลที่ครูรวบรวมมาได้ โดยนำมาจัดระเบียบ จำแนกหมวดหมู่ แยกประเภท คำนวณค่า สรุปและนำเสนอให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมและสื่อความหมายได้ เพื่อตอบปัญหาวิจัยหรือตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย
8. การเขียนรายงานสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การนำผลการวิจัยมาเขียนสรุปเป็นรายงานเพื่อเสนอผลการวิจัยต่อโรงเรียน หรือเป็นหลักฐานแก่สาธารณชน
9. ครูประถมศึกษา หมายถึง ครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง
10. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง

